

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2021-08-03
meddelad i
Växjö

Mål nr: B 2034-21

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

Oumar Sissoko, 19830429-9798
Frihetsberövande: Häktad
Järnväggsgatan 9 Lgh 1103
342 30 Alvesta
Medborgare i Mali

Offentlig försvarare:

Advokat Torgny Dahlberg
Advokat Torgny Dahlberg AB
Storgatan 26
352 31 Växjö

Åklagare

Vice chefsåklagare Lise-Lotte Norström
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Växjö
Box 21003
200 21 Malmö

Målsägande

Matilda Lundvall
Madvägen 18
352 49 Växjö

Målsägandebiträde:

Advokat Tomas Malm
Advokatbyrån Tomas Malm AB
Storgatan 17
352 30 Växjö

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Mord, 3 kap 1 § brottsbalken
2021-04-17

Påföljd m.m.

Den tilltalade ska överlämnas till rättspsykiatrisk vård med särskild utskrivningsprövning.

Lagrum som åberopas

29 kap 3 § 2 st brottsbalken

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress

Kungsgatan 8

Telefon

0470-560 100

Öppettider

måndag - fredag

08:00-16:00

Postadress

Box 81

351 03 VÄXJÖ

E-post

vaxjo.tingsratt@dom.se

Webbplats

www.domstol.se/vaxjo-tingsratt

30 kap 6 § brottsbalken

Utvisning

Yrkandet om utvisning avslås.

Skadestånd

Oumar Sissoko ska betala skadestånd till Matilda Lundvall med 60 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 17 april 2021 till dess betalning sker.

Förverkande och beslag

1. I beslag tagen kniv förklaras förverkad. Beslaget ska bestå (beslag 2021-5000-BG47757 p. 2).
2. Beslaget av Omar Sissokos gods ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till Omar Sissoko (beslag 2021-5000-BG47115 p. 1-13, beslag 2021-5000-BG47224 p. 1, beslag 2021-5000-BG47757 p. 1 och 3-4 samt beslag 2021-5000-BG58819 p. 1).
3. Beslaget av Aline Rivuzumwamis kläder och skor ska bestå tills domen vunnit laga kraft. Därefter ska godset utlämnas till dödsboet efter Aline Rivuzumwami (beslag 2021-5000-BG47727 p. 1-8).

Häktning m.m.

Oumar Sissoko ska stanna kvar i häkte till dess domen i ansvarsdelen vinner laga kraft mot honom.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Tomas Malm får ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 73 805 kr. Av beloppet avser 54 150 kr arbete, 4 894 kr tidsspillan och 14 761 kr mervärdesskatt.
 2. Torgny Dahlberg får ersättning av staten med 131 416 kr. Av beloppet avser 89 490 kr arbete, 12 789 kr tidsspillan, 2 854 kr utlägg och 26 283 kr mervärdesskatt.
 3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet.
-

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat enligt följande.

Ansvarsyrkanden m.m.**1 MORD**

5000-K433467-21

Oumar Sissoko har dödat Aline Rivuzumwami genom att slå och sparka på hennes huvud och kropp, hugga henne med kniv i ryggen och halsen samt skära henne med kniv i halsen. Detta orsakade sårskador, blåmärken och andra blödningar på huvudet och kroppen, inre blödningar och skelettskador i huvudet och kroppen, stickskador i ryggen och på halsen samt skärskador på halsen, vilket fick till följd att Aline Rivuzumwami avled. Det hände den 17 april 2021 på Järnvägsgatan i Alvesta, Kronobergs län.

Oumar Sissoko begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 3 kap 1 § brottsbalken

Målsägande

Aline Rivuzumwami

Inget anspråk

Dödsboet efter Aline Rivuzumwami

Åklagaren för ej talan

Matilda Lundvall

Åklagaren för ej talan

Företräds av advokat Tomas Malm.

Särskilda yrkanden

1. Det yrkas att angivet gods förverkas från Oumar Sissoko enligt 36 kap 2 § brottsbalken: 2021-5000-BG47757.2 (Kniv).

2. Det yrkas att beslaget av angivet gods, beslagtaget hos Oumar Sissoko, ska bestå tills domen vinner laga kraft:

2021-5000-BG47115.1 (Jacka svart)

2021-5000-BG47115.2 (Nycklar)

2021-5000-BG47115.3 (Nyckel)

2021-5000-BG47115.4 (Nycklar)

2021-5000-BG47115.5 (Cerat)

2021-5000-BG47115.6 (Strumpa)

2021-5000-BG47115.7 (Strumpa)

2021-5000-BG47115.8 (Sko)

2021-5000-BG47115.9 (Sko)
2021-5000-BG47115.10 (T-shirt)
2021-5000-BG47115.11 (Tröja)
2021-5000-BG47115.12 (Byxor)
2021-5000-BG47115.13 (Hårsnodd)
2021-5000-BG47224.1 (Mössa grå)
2021-5000-BG47757.1 (Rock grå)
2021-5000-BG47757.3 (Kniv)
2021-5000-BG47757.4 (Matkniv)
2021-5000-BG58819.1 (Kniv).

Det beslagtagna ska därefter återlämnas.

3. Det yrkas att beslaget av angivet gods, beslaget hos Aline Rivuzumwami, ska bestå tills domen vinner laga kraft:

2021-5000-BG47727.1 (Jacka)
2021-5000-BG47727.2 (Tröja)
2021-5000-BG47727.3 (Linne)
2021-5000-BG47727.4 (Jeans)
2021-5000-BG47727.5 (Skor)
2021-5000-BG47727.6 (Strumpor)
2021-5000-BG47727.7 (BH)
2021-5000-BG47727.8 (Trosor).

Det beslagtagna ska därefter återlämnas till dödsboet efter Aline Rivuzumwami

Muntlig bevisning

1. Förhör med målsäganden **Matilda Lundvall** angående sin kännedom om Oumar Sissoko och egna upplevelser i samband med gärningen för att bevisa att målsägande och tilltalad kände varandra samt hur hon själv drabbats. Uppspelning av videoinspelat förhör från polisen. Medtas av åklagaren.
2. Förhör med den tilltalade **Oumar Sissoko (tolkbehov franska)** .
3. Förhör med vittnet **Abdiwali Ali Farah** angående kontakter med tilltalad för att bevisa att målsägande och tilltalad kände varandra samt att tilltalad visat att han visat tecken på ohälsa innan gärningen.
4. Förhör med vittnet **Karola Fransson** angående iakttagelser av brottet för att bevisa att gärningsmannen dödade målsäganden.
5. Förhör med vittnet **Thomas Johansson** angående iakttagelser för att bevisa att tilltalad dödade målsäganden.
6. Förhör med vittnet **Anne-Marie Svensson** angående iakttagelser av brottet för att bevisa att tilltalad dödade målsäganden.
7. Förhör med vittnet **Odi Altorkawi (tolkbehov arabiska)** angående iakttagelser för att bevisa att tilltalad dödade målsäganden.
8. Förhör med vittnet **Agila Yazdani (tolkbehov dari)** angående iakttagelser och bilder hon tog för att bevisa att tilltalad dödade målsäganden.

9. Förhör med vittnet **Sixten Persson** rättsläkare angående undersökning av kroppen för att bevisa omfattningen av våld som tilltalad utövade mot målsäganden samt vilket våld som var dödligt.

Övrig bevisning

1. Analys av innehållet i tilltalads telefon (förundersökningsprotokoll s. 108-122) för att bevisa vilket innehåll i den som kan kopplas till målsäganden.
2. Analys av innehållet i målsägandens telefon (förundersökningsprotokoll s. 218-220) för att bevisa vilket innehåll i den som kan kopplas till tilltalad.
3. Kvittokopia och fotografier (förundersökningsprotokoll s. 82-84) för att bevisa att målsägande och tilltalad gjorde inköp tillsammans den 16 april.
4. Fotografi utvisande tilltalad efter gripandet (förundersökningsprotokoll s. 164) för att bevisa hur han var klädd.
5. Protokoll över brottsplatsundersökning (protokollsbilaga s. 21-34) för att bevisa omständigheterna på platsen och vilka skador som polisen kunde iaktta på målsäganden.
6. Protokoll över platsundersökning på Järnväggsgatan 9 (protokollsbilaga s. 39-61) för att bevisa att en kniv som hittats i tilltalads bostad hade spår av både målsägandens och tilltalads blod/DNA samt att ett metallfragment från kniven återfanns i målsägandens hals.
7. Protokoll över klädundersökning (protokollsbilaga s. 62-72 avseende grå rock och s. 73-87 avseende kläder misstänkt bar vid gripande) för att bevisa att det fanns blod från målsäganden på hans kläder.
8. Rättsintyg avseende tilltalad (förundersökningsprotokoll s. 184-196) för att bevisa att han hade sårskada på höger hand som kan ha samband med användandet av kniv.
9. Analysresultat avseende tilltalad (förundersökningsprotokoll s. 138-140) för att bevisa att han var påverkad av alkohol och narkotika vid provtagning efter gärningen.
10. Obduktionsprotokoll avseende målsäganden (protokollsbilaga s. 4-6) för att bevisa vilken typ av skarpt och trubbigt våld målsäganden utsatts för samt att det skarpa våldet uppkommit genom inverkan av kniv eller knivliknande föremål, att skadorna åsamkats av annan person och att hon dött av skadorna på halsen.
11. Syn på fotografi med markering av vittnenas placering NFC:s dokumentation av 360-fotografering finns i förundersökningsprotokoll på s. 157-158). Medtas av åklagaren.
12. Uppspelning av samtal till SOS Alarm / polisen (Utskrift av samtalet finns i förundersökningsprotokoll på s. 38-55) för att bevisa vilka iakttagelser som vittnena Karola Fransson och Thomas Johansson gjorde. Medtas av åklagaren.
13. Delar av brottsplatsundersökning som ej presenterats ovan (sekretessmarkerad bilaga s. 10-12) för att bevisa kroppens position på marken samt vilka iakttagelser polisens tekniker gjorde kring den.
14. Delar av obduktionsprotokoll som ej presenterats ovan (sekretessmarkerad bilaga s. 20-34, 38-91) för att bevisa vilken typ av undersökningar som gjorts av kroppen samt beskrivning av iakttagna skador.
15. Fotografier tagna av vittne (sekretessmarkerad bilaga s. 54-65) för att bevisa att tilltalad dödade målsäganden.

2 TALAN OM UTVISNING

Det yrkas att Oumar Sissoko utvisas från Sverige och förbjuds att under obegränsad tid återvända hit enligt 8 a kap 1 § och 8 § utlänningslagen (2005:716).

Matilda Lundvalls skadeståndsyrkande

YRKANDE

Matilda Lundvall yrkar att tingsrätten förpliktar Oumar Sissoko att, i anledning av i målet aktuell gärning, till henne utge skadestånd för sveda och värk med **60.000 kr**, jämte ränta, enligt 6 § räntelagen, på angivet belopp beräknat från 2021-04-17 dess full betalning sker.

GRUND

Gärningen har för Matilda medfört ytterst traumatiska effekter, innebärande en stor psykisk sveda och värk. För detta äger hon rätt till skadestånd som här yrkats med det schablonmässiga belopp som följer enligt praxis.

För närvarande genomgår Matilda krissamtal, vilket närmare kommer att redovisas under kommande huvudförhandling.

Även i övrigt kommer effekterna och omständigheterna kring Matildas situation att utvecklas under den kommande huvudförhandlingen.

BEVISNING

Matilda Lundvall åberopar sig av samma bevisning som åklagare angivit i sin stämningsansökan.

Matilda Lundvall har biträtt åtalet.

OMAR SISSOKOS INSTÄLLNING:

Oumar Sissoko har vidgått att han utdelat slag och hugg med kniv mot Aline Rivuzumwami. Han har bestritt ansvar på den grunden att han saknat uppsåt. Han har inte haft någon erinran mot de särskilda yrkandena. Oumar Sissoko har bestritt utvisningsyrkandet.

Oumar Sissoko har bestritt skadeståndsyrkandet med anledning av inställningen i huvudsaken. Han har vitsordat det yrkade beloppet som skäligt i och för sig men hävdar att det ska jämkas med stöd av 2 kap 5 § skadeståndslagen med hänsyn till hans psykiska tillstånd vid tiden för gärningen.

UTREDNINGEN I MÅLET

Åklagaren har åberopat den bevisning som framgår av den ovan återgivna stämningsansökan. Målsäganden har anslutit sig till denna bevisning och har därutöver åberopat ett intyg daterat den 29 juni 2021 av leg. psykologen Rayén Navarrete Castro, Specialistpsykiatri barn och unga, Barnahus, Växjö avseende krissamtal för målsäganden.

HÄNDELSEFÖRLOPPET I STORT

Genom att ett stort antal vittnen kunnat iaktta när brottet ägde rum har tingsrätten fått en god bild av vad som hände. Vittnet Karola Fransson, som befann sig i en lägenhet på nedre botten just intill brottsplatsen och vars samtal till SOS och polis rätten kunnat ta del av, kunde höra att ett gräl uppstod mellan de personer som sedan visade sig vara Oumar Sissoko och Aline Rivuzumwami, och hon såg från fönstret att grälet utmynnade i att Oumar Sissoko började att utöva våld mot Aline Rivuzumwami. När hon rusade ut på gatan för att söka stoppa våldet såg hon Aline Rivuzumwami liggande på marken och att Oumar Sissoko stampade på hennes kropp och huvud. Trots att hon vid upprepade tillfällen, enligt henne tre – fyra gånger, försökte knuffa undan Oumar Sissoko fortsatte denne att stampa på offrets kropp och huvud. När Oumar Sissoko därefter lämnade platsen och gick in i sin trappuppgång kunde Karola Fransson höra att Aline Rivuzumwami andades rosslande och hon såg också att hon hade vänt på huvudet, dock inte när hon vände på huvudet. När Oumar Sissoko återvände till platsen var han beväpnad med en kniv vilken han använde till att hugga den på magen liggande Aline Rivuzumwami i ryggen och för att skära och hugga henne i halsen. När Oumar Sissoko använde kniven genom att hugga och skära Aline Rivuzumwami kunde detta iakttas inte bara av vittnet Karola Fransson utan även av vittnena Thomas Johansson, Anne-Marie Svensson och Odi Altorkawi. Vittnet Agila Yazdani uppmärksammade bråket genom sitt fönster och hon tog också fotografier från fönstret, vilka åklagaren har åberopat i målet. Flera av vittnena har också iakttagit hur Oumar Sissoko ytterligare en gång gick in i sin trappuppgång för att senare återvända och återigen angripa den på marken liggande Aline

Rivuzumwami genom hugg och skärande våld med kniven. Det har framstått som osäkert om det varit samma kniv eller en annan kniv som Oumar Sissoko då använde men han hade ett annat ytterplagg vid det senare tillfället.

ALINE RIVUZUMWAMI BERÖVADES LIVET

Av det i målet åberopade rättsintyget framgår att Aline Rivuzumwamis döda kropp företett tecken på ett omfattande skarpt våld i form av multipla skärskador och stickskador på halsen, att kroppen därutöver företett multipla stickskador på ryggen med skador på levern, grovtarmen och vänster njure, att dessa skador har uppkommit genom inverkan av kniv (eller knivliknande föremål) men där det inte med säkerhet kan avgöras om det var fråga om en eller flera knivar, att dessa skador företett ett utseende som visar att de åsamkats henne av annan persons våldsverkan, att kroppen vidare företett tecken på trubbigt våld i form av sårskador, hudavskrapningar och blåmärken på huvudet, ställvis blödningar i ögonens bindehinnor, slemhinneskador i munhålan och blödning i tungan, blödningar i huvudsvålen och tinningmuskulaturen samt ställvis tillhörande söndertrasningar av mjukvävnader, liten blödning mellan de mjuka hjärnhinnorna, blödningar i ansiktets mjukvävnader och en liten fraktur i ansiktsskelettet, små blödningar under vänster lungsäcks yttre och inre blad samt en fraktur till höger på bröstkorgen, att skadorna till följd av trubbigt våld har företett ett utseende som starkt talar för att de, åtminstone till övervägande del, uppkommit till följd av annan persons våldsverkan i form av slag och sparkar samt att fynden visar att dödsorsaken var de nämnda skadorna på halsen.

Rättsläkaren Sixten Persson har i sitt vittnesmål uttryckt att det skarpa våldet mot halsen förorsakat ett antal närmast tvärförlöpande skärskador på halsen ända in till kotpelaren, något som inneburit att halsen i princip varit helt avskuren och att man vid undersökningen kunnat konstatera att halsmuskulaturen, halsens stora blodkärl och matstrupen varit avskurna. Vilken kraft som behövs för att skära av så stora delar av halsen är enligt Sixten Persson i första hand avhängigt skärpan på eggen på kniven men eftersom det på kotpelaren fanns skelettdelar som var avskurna har det enligt läkaren varit en anse-
nlig

Avdelning 1

kraft som orsakat skadorna. Skadorna på halsen var enligt rättsläkaren helt tydligt dödande skador.

Rättsläkaren har vidare i sitt förhör pekat på det skarpa våldet mot ryggen i form av 18 skador, varav fyra stycken varit djupare och gått in i bukålan och skadat levern, vänstra njuren och grovtarmen. Dessa skador har rättsläkaren betecknat som livshotande, dvs. de hade lett till döden om inte Aline Rivuzumwami hade fått omedelbar akut vård men hon avled innan detta av skadorna på halsen.

Rättsläkaren har även kommenterat det trubbiga våldet mot huvudet som varit väldigt kraftigt och han har bedömt att antalet träffar i huvudet har varit omkring tio stycken, kanske något färre, möjligen flera. Det var så pass många söndertrasningar av tinningmuskultaren och ett så stort antal krossår i ansiktet att om hon inte kommit under vård hade hon enligt läkaren kunnat blöda ihjäl på grund av skadorna. Hade inte dessa skador sytts och antibiotika satts in hade hon enligt Sixten Persson med stor sannolikhet avlidit även av dessa skador och därmed får man närmast betrakta även dessa som livshotande.

Som redan framgått noterade vittnet Karola Fransson, som iakttagit stora delar av skendet, att Aline Rivuzumwami andades då Oumar Sissoko första gången lämnade platsen. Hon har också sett att Aline Rivuzumwami i det sammanhanget hade vänt på huvudet ut mot gatan i stället för ligga med ansiktet vänt in mot husväggen som hon först låg. Karola Franssons iakttagelse utesluter att Aline Rivuzumwami var död redan efter att ha blivit utsatt för sparkar och stampningar.

Den av åklagaren åberopade bevisningen visar att Aline Rivuzumwami har berövats livet på sätt åklagaren har påstått.

DET VAR OUMAR SISSOKO SOM UTFÖRDE GÄRNINGEN

Som redan framgått har tingsrätten tagit del av en omfattande bevisning avseende hur gärningen utfördes. Det står klart att det våld Aline Rivuzumwami utsattes för har utövats av Oumar Sissoko och ingen annan. Oumar Sissoko har vidgått att han utdelat slag och hugg med kniv mot Aline Rivuzumwami men han har förnekat att han skulle ha skurit henne i halsen. Han har hänvisat till att våldet mot halsen utövades av demoner som själva varit utrustade med knivar. Genom vittnesbevisningen, särskilt vittnesmålen av Karola Fransson och Thomas Johansson, är det visat att Oumar Sissoko har skurit med kniv mot Aline Rivuzumwamis hals och det finns för övrigt ingen annan förklaring till de omfattande skadorna mot halsen än att de har åstadkommits av Oumar Sissoko.

Sammantaget är det därmed visat att det är Oumar Sissoko som dödat Aline Rivuzumwami genom att slå och sparka på hennes huvud och kropp, hugga henne med kniv i ryggen och halsen samt skära henne med kniv i halsen.

FRÅGAN OM UPPSÅT

Oumar Sissoko har bestritt ansvar för gärningen och hävdar att han saknat uppsåt att döda Aline Rivuzumwami.

Ett intressant rättsfall

Rättsfallet NJA 2020 s. 169, ”Vanföreställningen”, handlade om en tilltalad som begått en gärning i ett akut psykotiskt tillstånd. Han frikändes från åtal för uppsåtligt brott, eftersom han inte ansågs vara i tillräcklig grad medveten om sitt handlande. Högsta domstolen yttrade bl.a. följande.

Vad målet gäller

1. Målet gäller främst om P.W., som vid gärningen befunnit sig i ett akut psykotiskt tillstånd med bristande och snedvriden verklighetsuppfattning, har varit i sådan grad medveten om sitt handlande att uppsåt kan föreligga (medvetenhetskravet). Målet

aktualiserar också frågan om det finns en oskriven ansvarsfrihetsgrund gällande tillfällig sinnesförvirring.

Uppsåt och medvetenhet

14. I uppsåtsrekvisitet ligger ett allmänt krav på medvetenhet (medvetenhetskravet). För att uppsåt ska kunna föreligga måste gärningsmannen ha varit i ett sådant tillstånd att uppsåtsrekvisitet kan vara uppfyllt (jfr bl.a. Ivar Strahl, a.a. s. 91 ff. och SOU 1996:185, del 1, s. 504 f.). Om gärningsmannen har varit alltför omtöcknad, dvs. om hans eller hennes medvetande har varit grumlat, föreligger således inte uppsåt i straffrättslig mening. Medvetenhetskravet får särskild betydelse när gärningsmannen lider av en allvarlig psykisk störning i form av en akut psykos med bristande verklighetsuppfattning eller något annat motsvarande höggradigt förvirrings- och omtöckningstillstånd. Ofrivilliga handlingar som t.ex. reflexrörelser och andra handlingar där medvetandet har varit helt fränkopplat är däremot att se som brister på brottets objektiva sida (brist på gärningskontroll).

15. För att medvetenhetskravet ska vara uppfyllt måste gärningsmannen alltså vara i någon grad medveten om att han eller hon utför ett visst handlande. Det har i tidigare avgöranden uttryckts som att gärningsmannen ska vara i tillräcklig grad medveten om sitt handlande (se t.ex. NJA 1968 s. 471 och NJA 1969 s. 401). I detta ligger också att gärningsmannen vid sitt handlande måste ha ett visst mått av basal grundförståelse av det sammanhang och den omgivning där gärningen företas. Endast höggradiga förvirrings- och omtöckningstillstånd som tar sig uttryck i ett grumlat medvetande kan medföra att uppsåt inte föreligger. Det förhållandet att gärningsmannen på grund av en psykisk störning har en helt felaktig uppfattning om motivbilden eller andra bakomliggande förhållanden hindrar inte att medvetenhetskravet är uppfyllt.

16. Det sagda innebär att bristande uppsåt till följd av grumlat medvetande endast kommer att aktualiseras i ett fåtal fall och bara för en begränsad del av de allvarligt psykiskt störda lagöverträdare som träffas av det absoluta fängelseförbudet i 30 kap. 6 § andra stycket BrB.

Uppsåt och bevisning

17. Beviskravet i fråga om uppsåt skiljer sig i princip inte från det som i allmänhet gäller i brottmål. Åklagaren ska alltså styrka sådana omständigheter som ger stöd för bedömningen att det är ställt utom rimligt tvivel att gärningsmannen handlade med uppsåt (se ”Samurajsvärdet” p. 9). Detta gäller även för det i uppsåtsrekvisitet ingående medvetenhetskravet. Osäkerhet om vad som närmare är utrett beträffande gärningsmannens föreställning om händelseförloppet, ett visst skeendes innebörd eller bevekelsegrunderna för ett visst handlande ska alltså vid bevisprövningen komma denne till godo och kan innebära att det uppkommer ett rimligt tvivel om gärningsmannen agerade uppsåtligt.

Uttalanden i det rättspsykiatriska utlåtandet

I det rättspsykiatriska utlåtandet har överväganden gjorts om Oumar Sissokos förmåga att inse gärningens innebörd eller anpassa sitt handlande efter sådan insikt vid gärningstillfället. Där sägs att den allvarliga psykiska störningen sammantaget bedöms medföra att Oumar Sissoko till följd av störd verklighetsuppfattning haft nedsatt förmåga att inse

gärningens innebörd. För insikt talar hans utsaga om att demoner lämnar en människa om man skär halsen av vederbörande. Mot insikt talar att verklighetsförankringen varit störd. Förmågan att anpassa handlandet bedöms vara i nivå med insiktsförmågan, det vill säga nedsatt. Oumar Sissoko har ibland uppgett att demoner tagit över honom, vilket skulle tala för att han saknat förmåga att anpassa handlandet efter insikten. Samtidigt har han vid andra tillfällen uttryckt att det var han själv som agerade.

Försvaret har särskilt pekat på följande uttalande i den psykologutredningen som är en del av det rättspsykiatriska utlåtandet.

I psykologiskt hänseende bedöms Sissokos agerande vid gärningen och vid tiden för undersökningen kunna förstås utifrån ett psykotiskt fungerande där även en problematisk personlighetsstruktur bedöms ha spelat in i viss mån. Underlaget i föreliggande psykologutredning talar således för att Sissokos tillstånd vid tiden för gärningen, såväl som vid undersökningen, varit i linje med en allvarlig psykisk störning. Något som talar däremot har inte framkommit. Sammantaget talar underlaget för att Sissokos förmåga att inse innebörden av den gärning han står åtalad för har saknats. Vid föreliggande undersökning har Sissoko tett sig påverkad av tankestörda processer, haft ett apart beteende samt visat brist på verklighetsförankring. Den sammantagna bedömningen är att Sissokos psykologiska tillstånd fortsatt vid undersökningen talar för en allvarlig psykisk störning.

Oumar Sissoko har om skeendet vid mordet uppgett bl.a. följande

Det var inga problem mellan honom och Aline. De hade en relation som också var av sexuell natur. Det fanns ingen dispyt eller någon ilska. Tvärtom var det en god stämning mellan dem när de från hennes lägenhet var på väg hem till honom för att titta på film. Men hennes demoner var hela tiden bland dem. Det var en vänskaplig stämning mellan dem, de skämtade med varandra, hon gillade skämt och han lyckades få henne att skratta. När han pratade franska svarade hon alltid på svenska. Han sa att han ville att hon skulle svara på samma språk som han talade. De pratade också om politik. Det som vände den goda stämningen var demonerna.

När de kom fram framför hans dörr såg han plötsligt sig själv och att han höll på att slå henne, men det var mot hans egen vilja. Han slog henne med den högra handen och han tror att det var med knytnävsslag. Han minns inte var det träffade men han vill poängtera att det inte var han som tog beslutet. Det var demonerna som tvingade honom att slå

henne mot hans vilja. Aline ramlade till marken. Han vet inte hur många gånger han slog henne med knuten hand. Han sparkade henne i huvudet när hon låg ner, han slog henne mycket på huvudet, men det var inte han som bestämde. Han minns att hon fick slag, att hon ramlade och att han kastade sig över henne. Ett svenskt par skrek att han skulle sluta, men han kunde inte sluta, det var inte han. Det kom en kvinna som stoppade honom. Hon frågade varför han slog Aline men han kunde inte svara. Oturligt nog var det de här demonerna. Det fanns ingen anledning att han skulle slå Aline.

Han såg sig själv gå upp till sin bostad och han såg sig själv gå ner med kniven. Det var inte han, det var demonerna som hade lyckats. Han gick upp i lägenheten med en ilska som inte var hans egen, han hade ingen anledning att vara arg på henne. Han tog en kökskniv, en kniv som han använde varje dag för att laga mat. Han tog kniven där han brukade lägga den efter att ha diskat den. Det var den svarta långa kniven som finns fotograferad på s. 57 i förundersökningsprotokollet, aktbil. 47.

Det fanns ingen anledning för honom att attackera kvinnan. Kvinnan han älskade låg där nere och blödde. Istället för att hjälpa henne tvingade demonerna honom att attackera henne ännu mer. Han har inget svar på varför. Det fanns ingen anledning. Han minns inga detaljer av vad han gjorde med kniven men han högg henne. Han högg henne i ryggen men det var inte han som bestämde att det skulle göras. Han kommer ihåg att han högg henne med aggressivitet och att blodet gjorde att hans hand gled. Kanske var det då knivbladet skadade honom. När han kom fram till henne lyfte han upp hennes huvud och halsen var uppskuren och blodet rann ut men det var inte han som hade gjort det. Kanske var det så att under tiden som han gick upp för att hämta kniven var det hopen med demoner som gjorde det, kanske för att han skulle få skulden. Demonerna har egna knivar. Han använde inte kniven mot Alines hals. Han kommer bara ihåg att han var uppe i sin lägenhet en gång under skeendet och då han kom ner var Alines hals avskuren.

Det var inte vem som helst på gatan som han dödade den här dagen. Han vet att tyvärr var det så att demonerna tvingade honom att göra det här mot Aline. Han visste hela tiden att det var Aline han angrep.

Efter att han hade gjort det här, var det han själv som tog sin telefon, och ringde sin bror och då kom han tillbaka till sig själv och till sin rätta natur, till verkligheten. Då sa han till sin bror, man måste säga det, man måste uttala orden så han sa ”jag har just dödat en kvinna”. Brodern blev besviken men han förstod. Eftersom de hade pratat i telefon natten innan om problemen med demoner förstod brodern. För att visa polisen att han inte är kriminell gick han ner och lade sig frivilligt ner på magen och väntade på polisen. Demonerna hade lyckats med sin kupp men han är inte en kriminell person. Han ville överlämna sig. Han ville inte för allt i världen göra det han gjorde men demonerna lyckades. Tyvärr är det sanningen.

Han fick en skada i handen. Hans hand var bruten, kniven hade slitit sönder hans hand och det tog över två månader innan det läkte. Kanske blev handen bruten när han tilldelade Aline slaget som gjorde att hon ramlade.

Han och Aline var förföljda av demoner varje dag. Demonerna tog över hennes kropp. De försökte smutsa ner henne sexuellt med andra demoner. Det var demoner som fanns i Alvesta och som hatade honom utan anledning. Tack vare Allah vet han om sådana här saker. Han har fått gåvan från Allah som gör det möjligt för honom att känna till saker i demonernas värld. Det är verklighet. Han försöker inte spela sjuk för att undvika fängelse. Han mår bra. Men för en normal människa kan det kanske verka höra hemma i en värld av psykiskt sjuka men så är det inte. Alines sjukdom var framkallad av demoner. Efter sin sjukdom, när hon fick en lägenhet i Alvesta, blev hon som ett villebråd för demonerna. De kom dit varje dag, till och med när hon gick på gatan. Under den här tiden var hon besatt av demoner. Han gick där på gatan med en kvinna som han älskade, varför skulle han slå henne utan anledning, det var inte han. Samtidigt som han var medveten om vad som hände hade han ingen kontroll över sin kropp utan det var demonerna som hade makt över honom.

Det har tidigare flera gånger i hans liv hänt att han har blivit övertagen av demoner men det har aldrig tidigare fått ett så tråkigt avslut. Hans teknik för att hantera detta tidigare har varit genom böner, föräldrarnas välsignelse och offer.

Under förhöret med Oumar Sissoko har målsägandebiträdet pekat på följande från en utskrift ur ett dialogförhör med Oumar Sissoko den 18 april 2021 (s. 403 f i förundersökningsprotokollet, aktnil. 46). FL står för förhørsledare, MT står för misstänkt och TO står för tolken.

FL1 När du skar henne över nacken där, fram och tillbaka sådär skulle du skära av henne huvudet då eller vad tänkte du?

MT Angående demoner det har hört från barndomen att när du skar deras huvud då dör dom dör dom, man säger det är deras svaga punkt svaga punkter

FL1 Så det var det du tänkte göra?

MT Mhm

FL1 du tänkte skära av hennes huvud?

MT Inte till Aline, inte till Aline utan till demonerna

FL1 Ja för att rädda dig själv från dessa demoner så ville du skära av hennes huvud?

MT Ja jag ber att komma att få (ohörbart) komma hit så han gör en

TO det var nåt tekniskt ord som han använde

MT som dom får yttra sig genom en person som polisen ska välja och som kommer va neutral inte på polis sida inte på min sida som (ohörbart) alla dessa demoner som är involverade i det här dom kommer att säga allt

Oumar Sissoko har med kraft tillbakavisat att han skulle ha yttrat sig på detta sätt till polisen.

Tingsrättens bedömning

Som Högsta domstolen har konstaterat i det ovan nämnda rättsfallet ligger i uppsåtsrekvisitet ett allmänt krav på medvetenhet. Om gärningsmannen har varit alltför omtöcknad, dvs. om hans eller hennes medvetande har varit grumlat, föreligger inte uppsåt i straffrättslig mening. För att medvetenhetskravet ska vara uppfyllt måste gärningsmannen enligt Högsta domstolens avgörande vara i någon grad medveten om att han eller hon utför ett visst handlande. I detta ligger att gärningsmannen vid sitt handlande måste ha ett visst mått av basal grundförståelse av det sammanhang och den omgivning där gärningen företas. Endast höggradiga förvirrings- och omtöckningstillstånd som tar sig uttryck i ett grumlat medvetande kan medföra att uppsåt inte föreligger. Det förhållandet att gärningsmannen på grund av en psykisk störning har en helt felaktig uppfattning om

motivbilden eller andra bakomliggande förhållanden hindrar inte att medvetenhetskravet är uppfyllt.

För att avgöra frågan om i vilken grad Oumar Sissoko varit medveten om vad som hände är det av vikt att analysera hans egen utsaga om händelseförloppet. Av denna framgår att han hela tiden visste att det var Aline Rivuzumwami som han angrep. Han har ingående beskrivit hur angreppet skedde med knytnävsslag, sparkar och knivhugg. Han har angett var på hennes kropp han har slagit, sparkat eller huggit. Han har angett att han slog henne med knuten näve så att hon föll omkull. Han har varit medveten om att det fanns andra människor på platsen som försökte hindra honom från att fortsätta miss-handeln. Oumar Sissoko har vidare uppgett att han hämtade kniven, vilken kniv det var fråga om och var han tog den i sitt kök. Han har uppgett att han använde kniven mot Aline Rivuzumwami även om han inte velat kännas vid att han skar henne i halsen. Han har dock beskrivit att han sett att hon var allvarligt skuren i halsen och att hon blödde. Han har berättat att han själv blev blodig om handen och att han slant med handen på kniven. Han har vidare berättat att han direkt efter gärningen gick upp till sin lägenhet och ringde till sin bror i hemlandet och för denne uppgav att han hade dödat en människa samt att han därefter gick ner och överlämnade sig till polisen.

Oavsett att Oumar Sissoko hade en störd verklighetsuppfattning visar enligt tingsrättens mening hans egen beskrivning av skeendet att han hade en basal medvetenhet och visste vad han gjorde. Det finns därför ingen grund för att anse att han saknade uppsåt. Tingsrätten anser tvärtom att Oumar Sissoko handlade med uppsåt när han angrep Aline Rivuzumwami.

Åklagaren har gjort gällande att Oumar Sissoko handlat med det som kallas avsiktsuppsåt, dvs. att han avsåg att döda Aline Rivuzumwami när han angrep henne med slag, sparkar och kniv. Av den medicinska utredningen har framgått att Aline Rivuzumwami hade mycket svåra och dödande skador i halsen. Tingsrätten menar att den som åstadkommer den sortens skador måste ha avsikt att döda sitt offer. Mot den angivna bakgrunden anser tingsrätten att Oumar Sissoko hade avsiktsuppsåt när han dödade Aline Rivuzumwami.

OUMAR SISSOKO SKA DÖMAS FÖR MORD

Enligt 3 kap. 1 § brottsbalken döms den som berövar annan livet för mord till fängelse på viss tid, lägst tio och högst arton år, eller på livstid. I 3 kap. 2 § samma balk sägs att om ett sådant brott som omnämns i 1 § med hänsyn till de omständigheter som föranlett gärningen eller eljest att anse som mindre grovt ska brottet anses som dråp. I det här fallet finns det inget som helst utrymme att anse att brottet är mindre grovt. Oumar Sissoko ska alltså dömas för mord.

PÅFÖLJD

Oumar Sissoko förekommer inte i belastningsregistret.

I rättspsykiatrisk undersökning daterad den 16 juli 2021 har undersökningsteamet under ledning av överläkaren Martin Riegnell, specialist i psykiatri och rättspsykiatri, angett följande slutsatser.

Rättspsykiatriska slutsatser

Härmed bedöms

- att Oumar Sissoko har begått den åtalade gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning,
- att han vid tiden för undersökningen har en allvarlig psykisk störning,
- att han till följd av sitt psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt har behov av psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång,
- att det därmed finns medicinska förutsättningar att överlämna honom till rättspsykiatrisk vård enligt 31 kap 3 § brottsbalken,
- att det till följd av den psykiska störningen finns risk för återfall i brottslighet av allvarligt slag.

I bedömningen anges följande.

Oumar Sissoko, 38 år gammal är i aktuellt mål åtalad för mord den 17 april 2021 i Alvesta. Han har medgett ansvar för grov misshandel och vållande till annans död, men förnekat uppsåt att döda målsägaren, en kvinnlig vän och sexualpartner till Sissoko. Växjö tingsrätt har den 9 juni 2021 utifrån Sissokos erkännande förordnat att han ska genomgå rättspsykiatrisk undersökning. Under Sissokos vistelsetid vid den rättspsykiatriska undersökningsenheten har åtal för mord väckts den 28 juni 2021. Sissoko påstås ha dödat målsägaren genom slag, sparkar och knivhugg. Gärningen skedde utomhus, alldeles utanför Sissokos

bostad, till synes oprovocerat, inför flera vittnen. Sissoko har hela tiden hävdad att målsägaren var besatt av en elak kvinnlig demon, som förföljt Sissoko under många år, från hemlandet Mali, via Tjeckien där han studerat, till Sverige. Sissoko har under det senaste året upplevt att demoner tagit över hans bostad där de bedrivit sexuella orgier, och hans psykosociala funktion har försämrats till den grad att han blivit uppsagd från arbetet. Vid den rättspsykiatriska undersökningen visar Sissoko tecken till hallucinationer, vidhåller sin beskrivning av hur demonerna tagit en allt större del av hans liv i anspråk och ter sig under vistelsen allt mer splittrad i samtalen. Han är vaken stora delar av nätterna, stirrar in i väggen och ber intensivt. Samtidigt är han helt avvisande till erbjudanden om psykosdämpande läkemedel då han inte anser sig vara sjuk.

Sammantaget bedöms att Sissokos upptagenhet vid kulturella och religiösa fenomen som i och för sig är att betrakta som normalt förekommande i hans hemland tagit sådana uttryck och sådan omfattning att hans tillstånd utgör en psykotisk symtombild, präglad av vanföreställningar, hallucinationer och försämrad funktion i den dagliga livsföringen. Ett visst bruk av narkotika har sannolikt bidragit till sjukdomsutvecklingen men kan inte ensamt förklara hans symtom vid undersökningen, då han varit frihetsberövad och därmed utan tillgång till narkotika under mer än två månader.

Rättspsykiatriskt bedöms att Sissoko har en allvarlig psykisk störning som på ett avgörande sätt inverkat på hans beteende vid gärningen och vid tiden för undersökningen kvarstår. Han saknar helt insikt i sitt behov av psykiatrisk behandling med psykosdämpande läkemedel, tillsyn och stödjande samtal med fokus på nykterhet och drogfrihet. De medicinska förutsättningarna för att överlämna Sissoko till rättspsykiatrisk vård är således uppfyllda. Bedömning av risken för återfall i brottslighet av allvarligt slag har genomförts med det strukturerade instrumentet HCR-20 v. 3 som grund. De främsta riskfaktorerna är den våldsbenägenhet tillståndet medför, bristen på insikt och ovilja att ta emot adekvat behandling. Risken att Sissoko återfaller i brottslighet av allvarligt slag bedöms hög om vård och behandling inte kommer tillstånd. Därför rekommenderas rätten att besluta om särskild utskrivningsprövning.

Sissoko har erhållit muntlig information om den rättspsykiatriska bedömningen. Han anser den vara felaktig, och att han endast behöver andlig vård.

Tingsrätten har i bedömningen i den rättspsykiatriska undersökningen nu utelämnat det som tidigare angetts om Oumar Sissokos förmåga att inse gärningens innebörd.

Tingsrättens bedömning

Det saknas anledning att ifrågasätta den rättspsykiatriska slutsatsen. Det sagda innebär att Oumar Sissoko har begått den åtalade gärningen under påverkan av en allvarlig psykisk störning.

Den som har begått ett brott under påverkan av en allvarlig psykisk störning ska enligt 30 kap. 6 § brottsbalken i första hand dömas till en annan påföljd än fängelse. Rätten får döma till fängelse endast om det finns synnerliga skäl. I det här fallet finns det inga synnerliga skäl att välja fängelse som påföljd.

Lider den som har begått ett brott, för vilket påföljden inte bedöms kunna stanna vid böter, av en allvarlig psykisk störning, får rätten enligt vad som sägs i 31 kap. 3 § brottsbalken överlämna honom till rättspsykiatrisk vård, om det med hänsyn till hans psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att han är intagen på en sjukvårdsinrättning för psykiatrisk vård, som är förenad med frihetsberövande och annat tvång. Om brottet begåtts under påverkan av en allvarlig psykisk störning, får rätten besluta att särskild utskrivningsprövning enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård ska äga rum vid vården, om det till följd av den psykiska störningen finns risk för att han återfaller i brottslighet, som är av allvarligt slag.

Oumar Sissoko har gjort sig skyldig till ett brott som har ett straffvärde som är så högt att annan påföljd än fängelse inte skulle ha kunnat komma ifråga för det fall Oumar Sissoko hade kunnat dömas till fängelse. Med hänsyn till vad som framkommit i den rättspsykiatriska undersökningen är det med hänsyn till Oumar Sissokos psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt påkallat att han är intagen på en sjukvårdsinrättning för psykiatrisk vård, som är förenad med frihetsberövande och annat tvång. Till följd av den psykiska störningen finns det risk för att han återfaller i brottslighet, som är av allvarligt slag. Därför ska vården förenas med särskild utskrivningsprövning.

SKADESTÅND

Med hänsyn till utgången i målet är Oumar Sissoko skadeståndsskyldig mot Matilda Lundvall. Om det yrkade beloppet är det inte någon tvist.

Oumar Sissoko har yrkat att skadeståndet ska jämkas med stöd av 2 kap. 5 § skadeståndslagen med hänsyn till hans psykiska tillstånd vid tiden för gärningen.

Enligt 2 kap. 5 § skadeståndslagen ska den – som i fall som avses i 1–3 §§ samma kapitel vållar skada under påverkan av en allvarlig psykisk störning eller av någon annan psykisk störning som inte är självförvållad och tillfällig – ersätta skadan i den mån det är skäligt med hänsyn till hans sinnestillstånd, handlingens beskaffenhet, föreliggande ansvarsförsäkring och andra ekonomiska förhållanden samt övriga omständigheter. Regeln är en självständig skadeståndsbestämmelse, ingen jämningsregel.

I Skadeståndslagen, En kommentar, av Bengtsson – Strömbeck, se JUNO Version 7, anføres bl.a. följande.

2:5.4. Skälighetsbedömning

På liknande sätt som då det gäller barn under 15 år torde man vid tillämpningen av 2:5 SkadestL direkt pröva i vad mån skadeståndsansvar är skäligt, utan att fullt skadestånd ses som huvudregeln. Sannolikt är dock bedömningen något strängare än i fråga om barn. Paragrafen ger bara en möjlighet att sätta ned skadeståndet, något som främst lär bli aktuellt vid allvarliga psykiska störningar men inte behöver förekomma ens i sådana fall.

I NJA 1979 s. 581 har fullt skadestånd utdömts vid postrån begånget med full insikt om handlingen, varvid dock HD ansåg att nedsättning varit möjlig om tillräckligt vägande kriminalpolitiska skäl hade förelegat. I NJA 1994 s. 620 (resningsärende) har fullt skadeståndsansvar ansetts föreligga trots allvarlig psykisk störning. I NJA 1999 s. 441 framhölls att tillämpningen av bestämmelsen bör vara restriktiv men att nedsättning kan ske med hänsyn till arten och graden av den psykiska störningen och det sätt varpå denna påverkat skadevållarens handlande. I det aktuella fallet, där en man i ett akut psykotiskt tillstånd men fullt medveten om sitt handlande knivhuggit en främmande kvinna på gatan, sattes skadeståndet ned till 2/3.

Vad angår skadevållarens sinnestillstånd får man räkna med större variationer i fråga om inverkan av psykiska störningar än när det gäller ett barns ålder och utveckling. Det är inte säkert att ett sjukdomstillstånd påverkar handlandet i alla möjliga förhållanden. Handlingens beskaffenhet ger möjlighet att ta hänsyn till om skadan vållats uppsåtligt eller oaktsamt, men också här kan bedömningen variera med hänsyn till arten av sjukdomstillståndet. (Särskilt vid oaktsamhet är det tänkbart att ansvarsförsäkring gäller, och då bör som sagt fullt skadestånd utgå.) I fråga om de ekonomiska förhållandena – fränsett föreliggande ansvarsförsäkring – framhålls i förarbetena att det i allmänhet finns betydligt mindre skäl att beakta skadeståndets verkningar för psykiskt störda skadevållare än när det gäller barn eller ungdomar; i ömmande fall kan dock skadeståndet sänkas. Vad angår övriga omständigheter bör liksom enligt 2:4 SkadestL beaktas den skadelidandes behov av skadeståndet.

När den psykiska störningen inte kan anses allvarlig, lär det bara undantagsvis bli aktuellt att utdöma lägre belopp än fullt skadestånd. Vid vålds- eller förmögenhetsbrott begångna av psykopater har fullt skadestånd ansetts normalt böra utgå.

Paragrafen är som framgått tillämplig också på uppsåtligt skadevållande; i själva verket torde det framför allt vara vid uppsåtliga brott som den får praktisk betydelse. Här kan man också – liksom enligt 6:2 SkadestL – anlägga kriminalpolitiska aspekter på ansvaret: om det skulle på avgörande sätt försvåra skadevållarens återanpassning i samhället kan ansvaret lindras. (Jfr NJA 1979 s. 581, angående postrån, där synpunkten dock inte ledde till nedsättning av skadeståndet.)

I det nämnda fallet NJA 1979 s. 581 yttrade Högsta domstolen bl.a. följande.

Skadeståndskravet grundas på väpnat rån, och det framgår av utredningen att T trots sin psykiska abnormitet handlat med full insikt om vad han företog sig. Även i fall av detta slag får det visserligen anses möjligt att nedsätta skadestånd med stöd av 2 kap 3 § skadeståndslagen, om det inte är obilligt mot den skadelidande. Här bör emellertid för en nedsättning fordras, att med hänsyn till beloppets storlek och den skadeståndsskyldiges situation det kan antas på ett avgörande sätt försvåra dennes anpassning i samhället, om han ålägges fullt skadeståndsansvar. Såvitt framkommit i målet är detta inte fallet för T:s del. Postverkets talan bör därför helt bifallas.

Det ska anmärkas att det utdömda beloppet var 9 646 kr (i dagens penningvärde motsvarande drygt 37 400 kr). Målsägande var postverket.

I fallet NJA 1999 s. 441 yttrade Högsta domstolen bl.a. följande.

Enligt 2 kap 3 § skall den som vållar en person- eller sakskada under påverkan av en allvarlig psykisk störning ersätta skadan i den mån det är skäligt med hänsyn till hans sinnestillstånd, handlingens beskaffenhet, föreliggande ansvarsförsäkring och andra ekonomiska förhållanden samt övriga omständigheter. Detsamma gäller om någon vållar sådan skada under påverkan av en annan psykisk störning och störningen inte är självförvållad eller tillfällig. Av 1 kap 3 § framgår att bestämmelsen även är tillämplig på den form av lidande som avses där.

Bestämmelser av likartad innebörd har funnits under lång tid i svensk rätt. Ursprungligen hade bestämmelserna funktionen att utvidga skadeståndsansvaret till att i viss utsträckning omfatta även personer som på grund av s k bristande tillräknelighet inte kunde dömas för brott. Bl a till följd av att den straffrättsliga tillräknelighetsläran avskaffats har bestämmelsen numera i stället fått karaktär av en särskild jämningsregel för gärningar som begåtts under påverkan av en psykisk störning.

Bestämmelsen i 2 kap 3 § lämnar utrymme för hänsyn till en rad olikartade förhållanden. Vid sidan av de med varandra sammanhängande frågorna om Gabriel V V:s sinnestillstånd och gärningens beskaffenhet har inte åberopats några omständigheter som kan ge anledning att bestämma ersättningsskyldigheten på annat sätt än annars skulle skett. Det kan dock finnas skäl att anmärka att den aktuella bestämmelsen i princip inte är tillämplig när det gäller frågan om ersättning enligt brottskadlagen (1978:413) (jfr Bengtsson, Om jämkning av skadestånd, 1982, s 299 f).

Varken lagtexten eller förarbetena ger någon närmare vägledning angående i vilka fall nedsättning bör ske med stöd av bestämmelsen. Även om tillämpningsområdet i samband med att bestämmelsen togs upp i skadeståndslagen vidgades till att omfatta även psykiska störningar som inte ansetts innebära straffrättslig otillräknelighet är det uppenbart att tillämpningen skall vara restriktiv. Detta har bl a kommit till uttryck i rättsfallet NJA 1979 s 581 där den omständigheten att den tilltalade begått ett postrån under inflytande av en psykisk abnormitet av så djupgående natur att den måste jämföras med sinnessjukdom inte ansågs böra medföra någon nedsättning av yrkat skadestånd med hänsyn till att den tilltalade trots sin psykiska abnormitet handlat med full insikt om vad han företog sig. En likartad bedömning gjordes i rättsfallet NJA 1992 s 541 där det inte ansågs finnas tillräckliga skäl för att sätta ned skadeståndet för grov misshandel med hänsyn till att den tilltalade varit väl medveten om sina handlingar.

Även om tillämpningen bör vara restriktiv är det dock givet att omständigheterna kan vara sådana att nedsättning bör ske. Av avgörande betydelse i det hänseendet måste bl a vara arten och graden av den störning som gärningsmannen haft liksom det sätt på vilket störningen påverkat hans handlande.

När det gäller Gabriel V V framgår av den i målet gjorda rättspsykiatriska undersökningen att han under lång tid haft kontinuerlig psykiatrisk kontakt med intagningar och återkommande psykotiska episoder präglade av hallucinationer och paranoida vanföreställningar. Som aktuell diagnos anges paranoid personlighetsstörning med återkommande psykosgenombrott. Även om den exakta diagnosen anges vara i viss mån tveksam sägs att det är uppenbart att tillståndet utgör en allvarlig psykisk störning. Vad gäller själva brottet anges detta handla om ett paranoiskt psykotiskt genombrott som föregåtts av bl a hörselhallucinationer med mycket stark oro och rädsla. Uppgifterna om de kommentarer som skulle ha fällts om honom är också närmast att tolka som hörselhallucinationer.

Av vad Gabriel V själv berättat får väl anses framgå att han i och för sig varit medveten om sitt handlande. Utifrån normala föreställningar framstår detta emellertid som helt irrationellt och oförklarligt. Med hänsyn härtill och till vad som uttalats i det rättspsykiatriska utlåtandet får det anses stå klart att Gabriel V V handlat i ett akut psykotiskt tillstånd under inflytande av vanföreställningar och hallucinationer. Vid sådant förhållande får det, även med beaktande av den medvetandegrad som Gabriel V V handlat under, anses föreligga förutsättningar för att, såvitt angår den ersättning för kränkning som nu är aktuell, med stöd av 2 kap 3 § sätta ned det skadestånd som eljest skulle ha utgått. Den nedsättning med en tredjedel som blir en följd av Gabriel V V:s medgivande får anses skälig.

På grund av det anförda skall HovR:ns domslut ändras på så sätt att Gabriel V V förpliktas att utge skadestånd till Annika R med 77 499 kr, varav 40 000 kr för kränkning.

Tingsrättens bedömning

Med hänsyn till vad som uttalats i det rättspsykiatriska utlåtandet får det anses stå klart att Oumar Sissoko handlat under inflytande av en psykotisk symtombild, präglad av van-

föreställningar, hallucinationer och försämrad funktion i den dagliga livsföringen. Tingsrätten har redan funnit att han likväl varit medveten om sitt handlande och kunnat beskriva i det närmaste in i minsta detalj.

Som Högsta domstolen anfört bör tillämpningen av den nu aktuella regeln vara restriktiv. I fråga om de ekonomiska förhållandena framhålls som framgått i förarbetena att det i allmänhet finns betydligt mindre skäl att beakta skadeståndets verkningar för psykiskt störda skadevällare än när det gäller barn eller ungdomar och att skadeståndet endast i ömmande fall bör sänkas. Den skadelidandes behov av skadeståndet bör beaktas.

I det här fallet är det fråga om en uppsåtlig gärning, skadeståndsbeloppet är inte särskilt högt och den skadelidande har ett stort behov av skadeståndet.

Vid en samlad bedömning anser tingsrätten att det inte finns skäl att med stöd av 2 kap. 5 § skadeståndslagen sätta ned det skadestånd som yrkats och som vitsordats som skäligt i och för sig.

Det sagda innebär att Matilda Lundvall ska tillerkännas ersättning med 60 000 kr jämte ränta.

UTVISNING

Migrationsverket har i yttrande den 30 juni 2021 anfört bl.a. följande.

Oumar Sissoko ansökte om asyl i Sverige den 10 maj 2010. Han åberopade i huvudsak att han riskerar dödas vid ett återvändande till Mali på grund av att han är homosexuell. Migrationsverket avlog ansökan den 15 oktober 2010 och beslutade att utvisa honom till Mali. Migrationsverket fann ingen anledning att ifrågasätta hans sexuella läggning. Migrationsverket gjorde bedömningen att Oumar Sissoko inte gjort sannolikt att han vid ett återvändande till Mali riskerar utsättas för flyktinggrundande förföljelse. Migrationsverkets beslut överklagades till migrationsdomstolen. Den 14 juli 2011 ändrade Migrationsdomstolen Migrationsverkets beslut och beviljade Oumar Sissoko permanent uppehållstillstånd som flykting. Domstolen gjorde bland annat bedömningen att Oumar Sissoko gjort sannolikt att han känner välgrundad fruktan för att vid ett återvändande till Mali, oavsett om han skulle välja att öppet visa sin sexuella läggning eller ej, skulle utsättas för

Avdelning 1

förföljelse från enskilda. Vidare bedömde domstolen att det inte finns ett internt flyktalternativ eller myndighetsskydd att tillgå.

Det har efter migrationsdomstolens dom inte framkommit några nya uppgifter som skulle ge Migrationsverket utrymme att nu göra en annan bedömning än den som domstolen då gjorde. Mot bakgrund av att Oumar Sissoko av migrationsdomstolen bedömts vara flykting med anledning av sin homosexualitet finner Migrationsverket att det kan antas att det finns hinder jämlikt 12 kap. 1-3 §§ utlänningslagen (2005:716) mot verkställighet av en utvisning.

Enligt Skatteverkets folkbokföring är Oumar Sissoko registrerad som ogift. Migrationsverket har inga andra aktuella uppgifter om hans familjeförhållanden.

Tingsrätten har efter medgivande av parterna inhämtat Migrationsdomstolens dom den 14 juli 2011. Av domen framgår bl.a. följande.

Oumar Sissoko anförde bl.a. följande.

Rapporteringen från Mali ger inte någon korrekt bild av förhållandena. Homosexualitet är inte uttryckligen förbjuden eftersom den inte erkänns av myndigheterna, men kan beivras med hjälp av den allmänna sedlighetslagstiftningen. Vid ett återvändande riskerar han att dödas eller utsättas för annan skyddsgrundande behandling från enskilda p.g.a. sin homosexuella läggning. Homosexualitet är tabubelagt i Mali. Det har stor betydelse vilken uppfattning den enskildes familj har. Homosexuella får inte skydd av de inhemska myndigheterna och internflykt är inte möjlig. – Hans far, som är en radikal muslim, är mycket känd lokalt, men också känd över hela landet eftersom han brukar bjudas in av kollegor att gästpredika. Runt om i Mali brukade Oumar Sissoko bli igenkänd av främmande människor som kände till hans far. Fadern har spritt ut att sonen är homosexuell. Oumar Sissoko är inte bara rädd att fadern själv ska döda honom, utan även att någon för honom okänd person på grund av religiös övertygelse ska verkställa pappans hot. Hans mor har en annan inställning än fadern både i religiösa frågor och till att han är homosexuell.

Migrationsverket motsatte sig bifall till överklagandet och anförde bl.a. följande.

Oumar Sissokos sexuella läggning ifrågasätts inte. Den allmänna situationen för homosexuella i Mali är utsatt, men inte skyddsgrundande i sig. Homosexualitet är inte förbjuden och det finns inte någon rapportering om systematisk diskriminering. Det förekommer att homosexuella lever förhållandevis öppet. Oumar Sissoko agerande när han försökte anmäla hotet från fadern tyder inte på att han hyser fruktan för myndigheterna och de vidtog inte heller någon åtgärd mot honom när han berättade att han är homosexuell. Han har inte genom sin berättelse gjort sannolikt att han är skyddsbehövande. Om domstolen skulle anse att Oumar Sissoko är skyddsbehövande i förhållande till sin familj finns det internflyktsalternativ genom bosättning på annan plats i hemlandet än Bamako. Om domstolen skulle anse att han är skyddsbehövande på grund av en allmän hotbild mot homosexuella i Mali saknas möjlighet till internflykt.

Migrationsdomstolen anförde bl.a. följande i sina domskäl.

Det är ostridigt i målet att Oumar Sissoko är homosexuell. För att han ska bedömas vara flykting krävs att han gör sannolikt att han p.g.a. sin sexuella läggning känner en välgrundad fruktan för att han vid ett återvändande till hemlandet ska utsättas för förföljelse som han inte kan få hemlandets skydd mot och att han därför är i behov av internationellt skydd.

Den första frågan som migrationsdomstolen ska ta ställning till är om den allmänna situationen för homosexuella i Mali, är skyddsgrundande i sig. Tillgänglig landinformation visar att acceptansen när det gäller homosexuella är mycket låg i Mali. Lagstiftningen förbjuder emellertid inte uttryckligen homosexualitet och inte heller föreskrivs sanktioner eller diskriminerande åtgärder mot homosexuella. Det framgår inte att den allmänna sedlighetslagstiftning som finns tillämpas mot homosexuella på ett systematiskt sätt eller i sådan omfattning att det finns en generell risk för förföljelse från myndigheternas sida. Den allmänna situationen för homosexuella i Mali kan därför inte anses vara skyddsgrundande i sig.

Därefter är frågan om det finns en individuell risk för förföljelse i Oumar Sissokos fall. Han har inte åberopat någon skriftlig bevisning till stöd för den individuella hotbild som han redovisat. Domstolen har därför att ta ställning till hans berättelse.

Migrationsverket har i det överklagade beslutet invänt att berättelsen är vag och odetaljerad och särskilt angivit att det gäller uppgifterna om den amerikanske mannen och om hur fadern fått veta att sonen var homosexuell. Migrationsdomstolen delar inte den bedömningen. Tvärtom framstår det som rimligt att den amerikanske mannen inte lämnat ut närmare uppgifter som sig själv och att Oumar Sissoko i den situation som han beskrivit inte fått veta exakt hur fadern fått information om hans sexuella läggning.

Oumar Sissoko har vid den muntliga förhandlingen i domstolen i huvudsak återgivit samma händelseförlopp som tidigare. När det gäller vad som inträffat i hemlandet har uppgifterna ändrats på det sättet att han uppgivit att fadern hämtat en kniv. Han har vidare lagt till att han frågat vem som berättat att han var homosexuell och fått svaret att det var personer som fadern litade på. Detta är enligt migrationsdomstolen mindre förändringar som inte har någon avgörande betydelse vid prövningen av Oumar Sissokos allmänna trovärdighet. Oumar Sissoko har även berättat om uttalanden från fadern som ger intryck av att vara ett exakt återgivande av en faktisk händelse.

Sammanfattningsvis har Oumar Sissoko lämnat en konsekvent och detaljerad berättelse som mot bakgrund av tillgänglig landinformation framstår som rimlig. Berättelsen bör därför läggas till grund för bedömningen av hans behov av skydd. I enlighet med principen om tvivelsmålets fördel gäller det även i de delar där han inte kan bevisa sina påståenden. Genom sin berättelse har Oumar Sissoko därmed gjort sannolikt att fadern hotat honom och att han känner en välgrundad fruktan för att vid ett återvändande till Mali, oavsett om han skulle välja att öppet visa sin sexuella läggning eller ej, skulle utsättas för förföljelse från enskilda, dvs. från fadern eller andra personer som påverkats av faderns inställning till hans sexuella läggning.

Ett internationellt skyddsbehov förutsätter att möjligheterna att få skydd från de inhemska myndigheterna har uttömts. Av betydelse för frågan om skyddsbehovet är också om det

Avdelning 1

finns möjlighet att söka skydd på någon annan plats i hemlandet, dvs, om det finns interna flyktalternativ.

Av förarbetena till de ändringar i utlänningslagen som innebar att personer som känner välgrundad fruktan för förföljelse p.g.a. sexuell läggning ska få skydd som flyktingar framgår att sådant skydd kan bli aktuellt när myndigheterna i hemlandet inte har förmåga eller vilja att bereda skydd och det är en uppenbar följd av rådande politiska, sociala, religiösa eller kulturella strukturer (prop. 2005/06:6 s 28). Mot bakgrund av tillgänglig landinformation, Oumar Sissokos av domstolen godtagna berättelse, bl.a. om försöket att göra polisanmälan mot fadern och den individuella hotbilden mot honom, är det migrationsdomstolens bedömning att Oumar Sissoko inte kan påräkna erforderligt skydd från myndigheterna vid ett återvändande till Mali. Mot bakgrund av att den hotbild som får anses föreligga mot Oumar Sissoko kan utgå från personer i hela Mali finns det inte tillgång till något effektivt skydd för honom i någon del av landet.

Migrationsdomstolen finner således att Oumar Sissoko är flykting. Han ska därmed erhålla flyktförklaring och beviljas permanent uppehållstillstånd. Eftersom Oumar Sissoko är flykting ska han även beviljas resedokument.

Oumar Sissoko har gjort gällande att det föreligger hinder mot verkställighet av en eventuell utvisning på grund av att han har behov av skydd i Sverige på grund av sin sexuella läggning. Oumar Sissoko har bl.a. uppgett följande. När han befann sig i hemlandet hände det att han hade sexuella relationer med män. Men då var det han som var mannen, han var inte den som gav sig åt homosexuella. Han hade flickvänner och tjejer officiellt men på grund av nyfikenhet hände det att han hade kontakter med män men det var han som var mannen och som låg med dem och de var kvinnorna. Men det var i hemlandet, inte i Sverige. I Sverige har han bara haft relationer med kvinnor. Han tycker om kvinnor. På grund av religionen gillar han att vara med män men inte med vanliga män utan sådana som är homosexuella.

Vittnet Abdiwali Ali Farah, granne och god vän till Oumar Sissoko och som känt honom under minst tre år har uppgett att Oumar Sissoko aldrig berört att han haft sexuell dragning till män.

Av det rättspsykiatriska utlåtandet framgår att Oumar Sissoko fick barn med en kvinna i Mali, att han och kvinnan inte var gifta och inte levde tillsammans, vilket enligt Oumar Sissoko medförde problem. Oumar Sissoko uppgav under utredningen också att han under perioden även hade inlett en dold relation med en man, vilket inte var accepterat i landet, som i sin tur ledde till en utsatt situation vilken tvingade honom att lämna Mali.

Något om rättspraxis

I rättsfallen NJA 2019 s 47, I – III, ”Utvisningsverkställighet”, uttalade sig Högsta domstolen om prövningen av verkställighetshinder. Domstolen uttalade bl.a. följande.

1. När en domstol ska avgöra om en utlänning som inte är EES-medborgare eller familjemedlem till en EES-medborgare ska utvisas på grund av brott, ska domstolen ta hänsyn till om utlänningen enligt bestämmelserna i 12 kap. utlänningslagen (2005:716) inte kan sändas till ett visst land eller om det annars finns särskilda hinder mot att beslutet verkställs (8 a kap. 1 och 4 §§ utlänningslagen).

Utvisning på grund av brott

8. En utlänning får utvisas ur Sverige om han eller hon döms för ett brott som kan leda till fängelse. Utvisning får dock endast ske om utlänningen döms till en svårare påföljd än böter och (1) gärningen är av sådant slag och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att han eller hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet, eller (2) brottet med hänsyn till den skada, fara eller kränkning som det har inneburit för enskilda eller allmänna intressen är så allvarligt att utlänningen inte bör få stanna kvar (8 a kap. 1 § utlänningslagen).

9. Ett antagande om risk för fortsatt brottslig verksamhet förutsätter i normalfallet att det framgår av registerutdrag eller på något annat sätt att utlänningen har dömts för brott eller godkänt ett strafföreläggande eller fått åtalsunderlåtelse vid åtminstone ett tidigare tillfälle. Risk för fortsatt brottslighet kan dock undantagsvis anses föreligga även utan att det finns dokumenterat i för rätten kända tidigare domar. (Se prop. 1993/94:159 s. 11 ff. och 33 samt NJA 2007 s. 533.)

10. Vad avser utvisning på grund av brottets allvar anses som en allmän riktlinje gälla att brottet bör ha ett straffvärde om minst ett år för att kunna föranleda utvisning (se prop. 1993/94:159 s. 13 f. och NJA 2001 s. 464).

11. Skulle det vara fråga om EES-medborgare och deras familjemedlemmar krävs det, förutom att förutsättningarna i 8 a kap. 1 § är uppfyllda, att utvisningen sker av hänsyn till allmän ordning och säkerhet. Det innebär att medborgarens eller familjemedlemmens beteende ska utgöra ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen och som går utöver den störning av ordningen i samhället som varje lagöverträdelse innebär. (Se 8 a kap. 5 § och NJA 2014 s. 415 p. 17.)

12. När en domstol överväger om en utlänning bör utvisas ska den ta hänsyn till utlänningens anknytning till det svenska samhället. Domstolen ska särskilt beakta utlänningens levnadsomständigheter, om utlänningen har barn i Sverige och i så fall barnets behov av kontakt med henne eller honom, utlänningens övriga familjeförhållanden och hur länge utlänningen vistats i Sverige. Särskild restriktivitet gäller vid utvisning av den som är flykting eller hade vistats i Sverige med permanent uppehållstillstånd sedan minst fyra år när åtal väcktes eller då hade varit bosatt i Sverige sedan minst fem år. Dessutom finns det ett absolut förbud mot att utvisa den som kom till Sverige innan han eller hon fyllde 15 år och hade vistats här sedan minst fem år när åtal väcktes. (Se 8 a kap. 2 och 3 §§.)

Skyldigheten att ta hänsyn till hinder mot att verkställa en utvisning

Den rättsliga regleringen

15. När en fråga om utvisning på grund av brott prövas ska rätten alltså, enligt 8 a kap. 4 §, ta hänsyn till om utlänningen enligt 12 kap. inte kan sändas till ett visst land eller om det annars

finns särskilda hinder mot att beslutet verkställs. Bakgrunden till 4 §, som infördes 1989, var att det ansågs problematiskt att domstolarnas utvisningsbeslut ibland upphävdes när det visade sig att besluten inte kunde verkställas; upphävandet kunde nämligen inte samtidigt leda till att påföljden skärptes i fall då beslutet om utvisning hade föranlett en lindrigare påföljd (prop. 1988/89:86 s. 72).

16. Hinder mot att verkställa en utvisning regleras i 12 kap. 1–3 a §§. Av bestämmelserna följer bl.a. följande. Utvisning får aldrig verkställas till ett land om det finns skälig anledning att anta att utlänningen skulle vara i fara att straffas med döden eller utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (1 §). Förbudet är generellt och undantagslöst (jfr artikel 3 i Europakonventionen). Inte heller får utvisning, som huvudregel, verkställas om utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till viss samhällsgrupp (2 § jämförd med 4 kap. 1 §). Vidare får ett beslut om utvisning inte verkställas beträffande en utlänning som vid en väpnad konflikt i hemlandet är att anse som alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § första stycket 1, om det finns synnerliga skäl mot det (3 §).

17. Det är inte endast sådana hinder som anges i 12 kap. 1–3 a §§ utlänningslagen som ska beaktas. Domstolen är t.ex. skyldig att ta hänsyn till verkställighetshinder av humanitär natur eller att det finns anledning att anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen. (Se a. prop. s. 166; jfr NJA 1998 s. 501 samt Håkan Sandesjö och Gerhard Wikrén, Utlänningslagen med kommentarer, 11 uppl., 2017, s. 522.)

Betydelsen av artikel 3 i Europakonventionen

18. Det undantagslösa förbud mot verkställighet som finns i 12 kap. 1 § utlänningslagen har utformats i överensstämmelse med förbudet mot tortyr i artikel 3 i Europakonventionen.

19. HD har i ett antal mål som gäller utlämning för brott som har begåtts i annat land uttalat sig om artikel 3. Av dessa avgöranden följer att en utlämning inte får utlämnas för lagföring eller verkställighet, om det är sannolikt att han eller hon löper en allvarlig risk att i det landet utsättas för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Vad som ska bedömas är den individuella risk som föreligger för den person som ska utlämnas. Den omständigheten att en stat ofta kränker mänskliga rättigheter utgör typiskt sett inte tillräcklig grund för att anse att en utlämning står i strid med artikel 3. (Se t.ex. NJA 2017 s. 677 p. 13 och 14.)

20. Motsvarande prövning bör göras då fråga uppkommer om att utvisa en utlänning på grund av att han eller hon har gjort sig skyldig till brott i Sverige; dock med den skillnaden att det föreligger hinder mot utvisning så snart det finns skälig anledning att anta att utlänningen löper risk för t.ex. tortyr (se 12 kap. 1 § utlänningslagen).

Allmänna utgångspunkter för domstolens prövning

21. Möjligheten för en allmän domstol att i samband med avgörandet av ett brottmål beakta eventuella verkställighetshinder som kan föreligga vid en villkorlig frigivning är givetvis begränsad, inte minst när ett långt fängelsestraff döms ut.

22. Om det kan antas att det finns hinder mot att verkställa en utvisning, är domstolen skyldig att hämta in ett yttrande från Migrationsverket (7 kap. 10 § 1 utlänningsförordningen, 2006:97). Verket är expertmyndighet på området och yttrandet har därför stor betydelse vid prövningen. Utgångspunkten är att domstolen ska kunna förlita sig på verkets bedömningar och lägga dem till grund för sin prövning av frågan om det kan antas föreligga hinder mot att verkställa ett utvisningsbeslut.

23. För att domstolen ska kunna tillmäta Migrationsverkets yttrande en sådan betydelse krävs att Migrationsverket har haft kännedom om de omständigheter som är relevanta för verkställighetsfrågan samt att verket tydligt har motiverat sin bedömning. Om domstolen anser att det finns brister eller otydligheter i yttrandet, bör domstolen begära ett kompletterande yttrande.

Individuella verkställighetshinder direkt hänförliga till den enskilde

24. De hinder mot att verkställa en utvisning som behandlas i förarbetena och som tidigare har varit föremål för prövning i HD har framför allt tagit sikte på sådana verkställighetshinder som är direkt hänförliga till den enskilde utlänningen. Det kan t.ex. vara fråga om att utlänningen i hemlandet riskerar dödsstraff om det där blir känt vilka brott han eller hon har dömts för i Sverige. En annan situation kan vara att utlänningen i sitt hemland riskerar förföljelse på grund av etniskt ursprung, politisk uppfattning, trosuppfattning eller sexuell läggning.

25. När det gäller denna typ av individuella verkställighetshinder bör det i normalfallet redan vid domstillfället kunna konstateras om hindret kommer att bestå under överskådlig tid och således även vid den tidpunkt då utvisningsbeslutet ska verkställas. Skulle domstolen bedöma att hindret är bestående, bör den inte förordna om utvisning. (Se a. prop. s. 73 och 166 samt NJA 1990 s. 526, NJA 1997 s. 535 och NJA 1998 s. 501.)

Tingsrättens bedömning

Oumar Sissoko har gjort sig skyldig till mord. Med hänsyn till brottets straffvärde är förutsättningarna för utvisning i 8 a kap. 1 § utlänningslagen uppfyllda.

Enligt 8 a kap. 2 § utlänningslagen får en utlänning som är flykting och som behöver en fristad i Sverige utvisas enligt 1 § endast om han eller hon har begått ett synnerligen grovt brott och det skulle medföra allvarlig fara för allmän ordning och säkerhet att låta utlänningen stanna här. Försök till dråp har bedömts som ett synnerligen grovt brott, se NJA 1991 s. 203. Det sagda innebär att det här i och för sig föreligger synnerliga skäl med hänsyn till att brottet är så allvarligt.

Tingsrätten konstaterar att även om det föreligger synnerliga skäl att utvisa Oumar Sissoko trots hans flyktingstatus måste det beaktas att hinder för utvisning enligt 12 kap utlänningslagen kan föreligga.

Som har framgått beviljade migrationsdomstolen Oumar Sissoko permanent uppehållstillstånd som flykting år 2011. Domstolen gjorde bland annat bedömningen att Oumar Sissoko hade gjort sannolikt att han kände välgrundad fruktan för att vid ett återvändande till Mali, oavsett om han skulle välja att öppet visa sin sexuella läggning eller ej, skulle utsättas för förföljelse från enskilda, dvs. från fadern eller andra personer som påverkats av faderns inställning till hans sexuella läggning. Vidare bedömde domstolen att det inte fanns ett internt flyktalternativ eller myndighetsskydd att tillgå.

Migrationsverket har uttalat att det efter migrationsdomstolens dom inte framkommit några nya uppgifter som skulle ge Migrationsverket utrymme att nu göra en annan bedömning än den som domstolen då gjorde. Mot bakgrund av att Oumar Sissoko av migrationsdomstolen bedömts vara flykting med anledning av sin homosexualitet har Migrationsverket ansett att det kan antas att det finns hinder jämlikt 12 kap. 1-3 §§ utlänningslagen (2005:716) mot verkställighet av en utvisning.

Högsta domstolen har i det ovan relaterade fallet yttrat att migrationsverket är expertmyndighet på området och att verkets yttrande därför har stor betydelse vid prövningen. Utgångspunkten är att domstolen ska kunna förlita sig på verkets bedömningar och lägga dem till grund för sin prövning av frågan om det kan antas föreligga hinder mot att verkställa ett utvisningsbeslut. För att domstolen ska kunna tillmäta Migrationsverkets yttrande en sådan betydelse krävs att Migrationsverket har haft kännedom om de omständigheter som är relevanta för verkställighetsfrågan samt att verket tydligt har motiverat sin bedömning.

I det här fallet har Migrationsverket – som i migrationsprocessen haft en annan uppfattning än migrationsdomstolen – hänvisat till migrationsdomstolens avgörande. Verket har inte vid sitt yttrande haft tillgång till någon ny kunskap. Detta gör att underlaget i utvisningsfrågan i och för sig framstår som något osäkert.

Tingsrätten noterar att föredraganden i Högsta domstolens ovan angivna avgörande pekade på att i migrationsrätten gäller som grundläggande princip att det är den sökande som ska göra sitt behov av internationellt skydd sannolikt och att det därför i första hand åligger den sökande att tillhandahålla relevanta uppgifter till ledning för bedömningen av hans eller hennes behov av skydd. Med hänsyn till de problem en sökande kan ha att tillhandahålla bevisning kan Migrationsverket eller en migrationsdomstol få dela ansvaret att fastställa vissa fakta. Föredraganden anförde att den ordning som gäller inom migrationsrätten också borde gälla i allmän domstol. Detta skulle innebära att den tilltalade även i utvisningsfrågor i allmän domstol har bevisbördan för att göra sannolikt sådana förhållanden som utgör hinder mot verkställighet. Han tillade att en allmän domstol i en

brottmålsprocess av naturliga skäl inte kan utföra en motsvarande prövning som sker i migrationsprocessen. Han menade att i regel borde domstolens utredningsansvar i utvisningsfrågan vara uppfyllt genom inhämtandet av ett yttrande från Migrationsverket. Tingsrätten noterar samtidigt att vad föredraganden anförde i fråga om bevisbörda eller åberopsbörda inte fått något genomslag i Högsta domstolens avgörande.

Ett utvisningsbeslut kan få ödesdigra konsekvenser för den enskilde. Domstolen ska vid sin prövning avgöra om det kan antas föreligga hinder mot att verkställa ett utvisningsbeslut. I det här fallet har migrationsdomstolen bedömt Oumar Sissoko vara flykting med anledning av sin homosexualitet. Tingsrätten har inte något underlag för att göra en annan bedömning. Slutsatsen är därför att det fortfarande föreligger verkställighetshinder av ett beslut om utvisning.

Yrkandet om utvisning ska mot den bakgrunden lämnas utan bifall.

FÖRVERKANDE OCH BESLAG

Yrkandena har antingen medgetts eller lämnats utan erinran. De är lagligen grundade och ska bifallas.

HÄKTNING

Som framgått av det rättspsykiatriska utlåtandet finns det beträffande Oumar Sissoko till följd av den allvarliga psykiska störningen risk för återfall i brottslighet av allvarligt slag. På grund av detta ska Oumar Sissoko kvarbli i häkte till dess påföljden får verkställas.

ÖVRIGA FRÅGOR

Oumar Sissoko har gjort sig skyldig till brott med fängelse i straffskalan. Han ska därför betala avgift till brottsofferfonden.

VÄXJÖ TINGSRÄTT

DOM
2021-08-03

Mål nr: B 2034-21

Avdelning 1

Den ersättning som yrkats av målsägandebiträde och försvarare framstår som skälig. Med hänsyn till att Oumar Sissoko saknar inkomster ska staten slutligt svara för kostnaderna.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-01)

Överklagande ställt till Göta hovrätt ges in till tingsrätten senast den 24 augusti 2021.

Conny Jörneklint

Avräkningsunderlag, se bilaga

Underlaget avser

Person-/samordningsnummer/födelseid 19830429-9798	Datum för dom/beslut 2021-08-03
Efternamn Sissoko	Förnamn Oumar

Personen har under en sammanhängande tid av minst 24 timmar varit frihetsberövad* i Sverige eller utomlands med anledning av brott som prövats i målet eller som påföljden avser. Frihetsberövandet har ägt rum under nedan angivna tider.

*på sätt som avses i 2 § lagen (2018:1250) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande

Frihetsberövad

Frihetsberövandet hävt/upphört/avbrutet
(lämna tomt för ett frihetsberövande som pågår)

2021-04-17	
------------	--

Samtidig verkställighet av påföljd i annat mål

- ☐ Kriminalvården har underrättat domstolen om att personen har påbörjat verkställighet eller har verkställt påföljd i annat mål under den tid som han eller hon varit berövad friheten (2–4 §§ förordning (2019:96) om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande).

Tidigare frihetsberövanden av betydelse för avräkningen

- ☐ Domstolen har i avgörandet helt eller delvis undanröjt påföljden i tidigare dom, beslut eller strafföreläggande, och det finns uppgifter om frihetsberövanden i tidigare meddelade domar, beslut eller avräkningsunderlag som har betydelse för avräkningen.

Observera: När domstolen lämnar domen/beslutet eller domsbeviset till Kriminalvården ska tidigare domar/beslut med eventuella avräkningsunderlag och avräkningsunderlag enligt 12 a § strafföreläggandekungörelsen bifogas, om det finns uppgifter där som har betydelse för avräkningen (3 § 4 förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m.).

Underskrift

Namnförtydligande

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Kungsgatan 8
Telefon
0470-560 100

Öppettider
måndag - fredag
08:00-16:00

Postadress
Box 81
351 03 VÄXJÖ

E-post
vaxjo.tingsratt@dom.se
Webbplats
www.domstol.se/vaxjo-tingsratt

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.